

Мартиненко Наталія Василівна,
доктор філософії в галузі публічного управління та адміністрування,
доцент кафедри політичних наук і права
Київського національного університету будівництва і архітектури,
просп. Повітряних Сил, 31, м. Київ, 03037, Україна;
докторант кафедри економічної політики та менеджменту
Навчально-наукового інституту «Інститут державного управління»
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна,
майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3234-0689>
e-mail: natalmartynenko@gmail.com

КООРДИНАЦІЙНА РАДА З ПРОБЛЕМ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ПРИ МІНІСТЕРСТВІ ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ: СКЛАД, ЗАВДАННЯ, ПОВНОВАЖЕННЯ, ПРАВА

Анотація. З метою вдосконалення та встановлення однаковості у науково-методичному забезпеченні провадження судових експертиз запропоновані суттєві зміни до Положення про Координаційну раду з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України щодо формування складу Координаційної ради, розширення її повноважень, визначення завдань та прав.

Зазначено про відмінності у термінології Закону України «Про судову експертизу» та Положення про Координаційну раду з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України.

Звернено увагу на обмеження права судових експертів, які не є працівниками державних спеціалізованих установ та членами громадських організацій судових експертів, бути обраним до складу Координаційної ради, що можливо вирішити шляхом запровадження представництва від органу самоврядування судових експертів. Зазначено про необхідність прийняття закону, що враховуватиме питання самоврядування судових експертів.

Зауважено, що у Положенні про Координаційну раду з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України не визначені повноваження голови, відповідального секретаря та членів Координаційної ради. Запропоновано переліки повноважень голови, відповідального секретаря та членів Координаційної ради.

Вказано на необхідність при формуванні складу Координаційної ради та в її діяльності враховувати те, що гендерний вимір повинен стати невід'ємною складовою процесу розробки, реалізації, моніторингу, оцінки політики та діяльності у сфері судово-експертної діяльності.

Проаналізовано повноваження Координаційної ради. Вказано на те, що у переліку повноважень Координаційної ради нічого не зазначено про координацію стандартизації у

сфері судово-експертної діяльності. Запропоновано доповнити повноваження Координаційної ради наступними: аналіз стану справ та причин виникнення проблем у процесі реалізації державної політики у сфері судово-експертної діяльності; вироблення пропозицій щодо визначення загальних підходів до науково-методичного забезпечення судово-експертної діяльності, професійного навчання та спеціалізації експертів; розробка науково обґрунтованих стандартів експертних методик для всіх класів (видів) судових експертиз, тощо.

Вказано на необхідність планування роботи Координаційної ради – визначення періоду, на який складається план; підстав; порядку складання, розгляду на засіданнях, затвердження плану.

Запропоновано закріпити у Положенні про Координаційну раду з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України обов'язковість виконання рішень Координаційної ради, прийнятих в межах її компетенції, представленими в ній зацікавленими органами.

Ключові слова: публічне управління у сфері судово-експертної діяльності, суб'єкти судово-експертної діяльності, Координаційна рада з проблем судової експертизи, єдині науково-методичні підходи до здійснення судово-експертної діяльності, стандартизація судово-експертної діяльності.

Як цитувати: Мартиненко Н. В. Координаційна рада з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України: склад, завдання, повноваження, права. *Теорія та практика державного управління*. 2024. Вип. 1 (78). С. 20–35. <https://doi.org/10.26565/1727-6667-2024-1-02>

Вступ. В Україні публічне управління у сфері судово-експертної діяльності здійснюється широким колом уповноважених суб'єктів публічного адміністрування, які наділені різними за змістом і обсягом адміністративними повноваженнями. Систему суб'єктів публічного адміністрування у сфері судово-експертної діяльності складають: 1) міністерства та інші державні органи, до сфери управління яких належать державні спеціалізовані установи, що здійснюють судово-експертну діяльність; 2) суб'єкти судово-експертної діяльності [7].

Судово-експертну діяльність здійснюють державні спеціалізовані установи, їх територіальні філії, експертні установи комунальної форми власності, а також судові експерти, які не є працівниками зазначених установ, та інші фахівці (експерти) з відповідних галузей знань у порядку та на умовах, визначених Законом України «Про судову експертизу» [14].

До державних спеціалізованих установ належать:

- науково-дослідні установи судових експертиз Міністерства юстиції України;
- науково-дослідні установи судових експертиз, судово-медичні та судово-психіатричні установи Міністерства охорони здоров'я України;
- експертні служби Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства оборони України, Служби безпеки України та Державної прикордонної служби України [14].

Підпорядкованість суб'єктів судово-експертної діяльності різним міністерствам та іншим державним органам, до сфери управління яких належать державні

спеціалізовані установи, що здійснюють судово-експертну діяльність, призвело до розрізненості підходів до проведення експертних досліджень. Питання проведення судової експертизи на сьогодні регламентується законами, підзаконними відомчими нормативно-правовими актами та методиками. Це призводить до конфлікту експертних позицій, тобто виникнення суперечностей між висновками різних судових експертів, попри однаковість поставлених питань та предмету судової експертизи, та відповідно – ризику затягування строків розгляду справ та навіть ухвалення судами незаконних або необґрунтованих рішень [13]. Конфлікт експертних позицій може виникнути тоді, коли в різних експертних установах, можливо в різний час, були розроблені методики дослідження того самого об'єкта, які в певній мірі відрізняються одна від одної [19]. Конкуренція різних методик судових експертиз створює можливості для зловживання шляхом вибору сторонами обвинувачення та захисту більш «науково обґрунтованої» методики [19; 13]. Відсутність стандартів методики більшості судово-експертних досліджень призводить до діаметрально протилежної оцінки судом їх результатів.

Для того, щоб створити наукову однаковість та для розгляду найважливіших питань розвитку судової експертизи, що мають міжвідомчий характер, при Міністерстві юстиції України була утворена Координаційна рада з проблем судової експертизи (далі – Координаційна рада), яка діє відповідно до Положення про неї, що затверджено Кабінетом Міністрів України [14]. Проте питання судово-експертної діяльності, пов'язані з розробкою єдиних підходів до науково-методичного забезпечення цієї діяльності так і залишилися не вирішені.

Залишається проблемною ситуація з наявними розбіжностями у підготовці, стажуванні та атестації судових експертів у різних відомствах України, де вироблені власні підходи стосовно діяльності спеціалізованих установ, що знаходяться у їх віданні [11]. Питання розвитку судово-експертної діяльності в Україні, так і не знайшли свого відображення у окремому керівному документі державної політики [1]. На наше переконання, питання формування Координаційної ради та її повноважень залишається актуальним, потребує аналізу, удосконалення та внесення відповідних змін в нормативно-правове регулювання.

Огляд літератури. Тематиці формування єдиних науково-методичних підходів до здійснення судово-експертної діяльності присвячено багато праць українських вчених. Нестор Н. В. за наслідками проведеного дослідження вважає, що стандартизацію судово-експертного забезпечення слід розуміти як діяльність з досягнення оптимальної упорядкованості судово-експертної діяльності шляхом уніфікації нормативного та методичного забезпечення експертних досліджень [13].

Дуфенюк О. М. зазначила про важливість визнання висновків наших експертів у Європі та зауважила, що в Україні впровадження європейських стандартів управління якістю у діяльність судово-експертних установ відбувається шляхом акредитації цих установ відповідно до вимог міжнародного стандарту ISO/IEC 17025:2005 (General requirements for the competence of testing and calibration laboratories), який функціонує як ДСТУ ISO/IEC 17025:2006 (Загальні вимоги до компетентності випробувальних та калібрувальних лабораторій) [2]. Кузьменко О. В., Омельчук Л. В. за наслідками проведеного дослідження міжнародного

досвіду організації професійної діяльності судового експерта у кримінальному провадженні дійшли висновку, що імплементація міжнародних норм і стандартів організації та діяльності судово-експертних установ виводить експертні установи на новий рівень функціонування [5].

У методичних рекомендаціях «Розроблення експертних методик: зміст, структура, оформлення (з урахуванням міжнародних стандартів, прийнятих в Україні)» колектив авторів резюмує, що прийняття та уведення в дію для обов'язкового застосування положень актуалізованих редакцій загальних та нових окремих міжнародних стандартів в Україні виведе її експертне забезпечення правосуддя на міжнародний рівень [17].

Рувін О. Г. та Полтавський А.О. висновують, що у системі науково-методичного забезпечення судово-експертної діяльності є суттєва прогалина, яка полягає у відсутності нормативного регулювання перевіряння та переглядання методик проведення судових експертиз [18]. Дослідники вважають, що вже сьогодні необхідно почати проведення «інвентаризації» експертних методик, включених до Реєстру методик проведення судових експертиз [18].

У Моніторинговому звіті Міністерства юстиції України за 2023 рік виокремлено проблему «Формування складу Координаційної ради з проблем судової експертизи» та за наслідками проведеного аналізу керівником експертної групи з питань правосуддя та кримінальної юстиції Уласевич А. С. рекомендовано:

- «залишити чинну норму про те, що склад Ради формується з числа представників заінтересованих державних органів, керівників державних спеціалізованих установ, які провадять судово-експертну діяльність, а також судових експертів, які не є працівниками державних спеціалізованих установ і мають стаж практичної роботи судового експерта не менше п'яти років;
- передбачити, що для організації роботи Координаційної ради утворюється президія у складі голови та заступника і відповідального секретаря Ради;
- передбачити, що відповідальний секретар Ради призначається з числа працівників структурного підрозділу Міністерства юстиції, оскільки саме Мін'юст забезпечує організацію роботи Координаційної ради;
- передбачити, що голову та заступника голови Координаційної ради обирають її члени на першому засіданні;
- встановити для роботи президії строк 3 роки» [12].

Незважаючи на теоретичну та практичну значущість наукових праць зазначених та інших учених, у судово-експертній діяльності залишається багато проблем, що потребують вирішення, особливо тих з них, які висуває сучасна експертна, слідча та судова практика, зокрема: розробка єдиних підходів до науково-методичного забезпечення судово-експертної діяльності, формування складу Координаційної ради та її повноважень, тощо.

Мета статті. Надати пропозиції з удосконалення правових підстав функціонування Координаційної ради.

Методологія дослідження. Методологічну основу дослідження становить сукупність загальних та спеціальних методів наукового пізнання. За допомогою порівняльно-правового методу та методу документального аналізу було оха-

рактизовано правові засади діяльності Координаційної ради як постійно діючого, консультативно-дорадчого органу. Структурно-функціональний метод та метод класифікації було використано для надання пропозицій з доповнення повноважень Координаційної ради. Методи моделювання та прогнозування надали можливість запропонувати переліки повноважень голови, відповідального секретаря та членів Координаційної ради, окреслити її завдання та права. В статті було використано низку інших сучасних методів наукового пізнання, застосування яких дозволило комплексно підійти до дослідження.

Виклад основного матеріалу та результати дослідження. Координаційна рада є постійно діючим, консультативно-дорадчим органом, що має на меті вироблення єдиних підходів до організації судово-експертної діяльності та вирішення найважливіших питань розвитку судової експертизи, які мають міжвідомчий характер [15].

До складу Координаційної ради входять голова, його перший заступник і два заступники, відповідальний секретар та члени Ради. Склад Координаційної ради формується з числа представників заінтересованих державних органів, керівників державних спеціалізованих установ, які провадять судово-експертну діяльність, а також судових експертів, які не є працівниками державних спеціалізованих установ і мають стаж практичної роботи судового експерта не менше п'яти років. Персональний склад Ради затверджується наказом Міністерства юстиції України за поданням заінтересованих державних органів та громадських організацій судових експертів (не більше однієї особи від громадської організації судових експертів) [15].

Слід звернути увагу на відмінності у термінології Закону України «Про судову експертизу» та Положення про Координаційну раду з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України. Зокрема, у Положенні про Координаційну раду з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України зазначається, що склад Ради формується з числа представників заінтересованих державних органів. У Законі України «Про судову експертизу» йдеться про покладення організації науково-методичного забезпечення судово-експертної діяльності та організаційно-управлінських засад діяльності державних спеціалізованих установ на міністерства та інші державні органи, до сфери управління яких належать державні спеціалізовані установи, що здійснюють судово-експертну діяльність.

Спосіб формування консультативно-дорадчого органу, закріплений у Положенні про Координаційну раду з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України обмежує право судових експертів, які не є працівниками державних спеціалізованих установ та членами громадських організацій судових експертів, бути обраним до складу Координаційної ради [7]. З метою вирішення цього питання доцільно було б запровадити представництво від органу самоврядування судових експертів.

Указом Президента України від 08.11.2019 № 837/2019 «Про невідкладні заходи з проведення реформ та зміцнення держави» одним із питань поставлено завдання з розроблення та внесення змін до законодавчих актів щодо «створення системи самоврядування судових експертів» [16]. Прийняття закону, що

враховуватиме питання самоврядування судових експертів, дозволить усунути існуючі протиріччя [8].

У Положенні про Координаційну раду з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України не визначені повноваження голови, відповідального секретаря та членів.

Пропонуються наступні повноваження голови Координаційної ради:

- здійснює загальне керівництво діяльністю Координаційної ради;
- затверджує план роботи та порядок денний засідань Координаційної ради;
- проводить засідання Координаційної ради;
- затверджує склад робочих (експертних) груп;
- забезпечує контроль за виконанням рішень, прийнятих Координаційною радою в межах її компетенції.

Доцільно закріпити те, що за відсутності голови Координаційної ради з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції за його дорученням обов'язки виконує один із заступників.

Пропонується закріпити наступні повноваження відповідального секретаря Координаційної ради:

- організовує підготовку засідань Координаційної ради;
- забезпечує підготовку плану роботи Координаційної ради, проектів порядку денного її засідань;
- забезпечує інформування членів Координаційної ради про дату, місце та час проведення засідань та про питання, включені до порядку денного;
- одержує матеріали, необхідні для підготовки засідання Координаційної ради, які надаються зацікавленими органами, до компетенції яких належать питання порядку денного, не пізніше ніж за 3 робочих дня до дня проведення планового засідання Координаційної ради;
- оформляє протоколи засідань Координаційної ради;
- організує підготовку матеріалів до засідань та проектів рішень Координаційної ради;
- виконує інші обов'язки за дорученням голови Координаційної ради чи його заступників.

Пропонується передбачити наступні повноваження членів Координаційної ради:

- вносять голові Координаційної ради пропозиції щодо плану роботи, порядку денного засідань та порядку обговорення питань на засіданнях;
- беруть участь у підготовці матеріалів до засідання Координаційної ради, а також проектів рішень засідань Координаційної ради;
- беруть участь в обговоренні та пропонують пропозиції з порядку денного Координаційної ради;
- за неможливості бути присутніми на засіданні Координаційної ради заздалегідь сповіщають про це відповідального секретаря та подають свою думку з питань, зазначених у порядку денному засідання, у письмовій формі.

При формуванні складу Координаційної ради та в її діяльності слід враховувати те, що гендерний вимір повинен стати невід'ємною складовою процесу

розробки, реалізації, моніторингу, оцінки політики та діяльності у сфері судово-експертної діяльності – для того, щоб жінки і чоловіки могли отримувати рівнозначні вигоди, а їх права на рівність і недискримінацію були захищені [10].

До повноважень Координаційної ради належить розроблення рекомендацій з питань:

- методичного забезпечення суб'єктів судово-експертної діяльності, а також органів, що провадять оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування і суду в організації судово-експертних досліджень;
- розвитку мережі суб'єктів судово-експертної діяльності, створення нових методів дослідження та впровадження нових видів судової експертизи;
- внесення пропозицій щодо вдосконалення процесуального законодавства з проведення судової експертизи;
- узгодження проектів нормативно-правових актів, що регламентують порядок проведення суб'єктами судово-експертної діяльності судової експертизи і виконання ними наукових розробок;
- визначення актуальності та пріоритетності науково-дослідних робіт з питань судової експертизи і конкретних тем, що потребують спільного розроблення та узгодження;
- удосконалення організаційних засад проведення різних видів міжвідомчої комплексної та комісійної судової експертизи;
- провадження редакційно-видавничої діяльності та забезпечення обміну науково-технічною інформацією і статистичними даними за профілем діяльності;
- розроблення загальних вимог до атестації судових експертів та діяльності відомчих експертно-кваліфікаційних комісій;
- удосконалення форм навчально-методичної роботи з посадовими особами, що призначають судову експертизу;
- розгляду пропозицій заінтересованих центральних органів виконавчої влади або інших державних органів щодо формування державного Реєстру атестованих судових експертів;
- вироблення єдиного підходу до підготовки кадрів для суб'єктів судово-експертної діяльності та підвищення їх кваліфікації;
- проведення міжвідомчих науково-методичних конференцій, семінарів, нарад;
- налагодження і розвитку міжнародного співробітництва та обміну науково-технічними досягненнями в галузі криміналістики і судової експертизи;
- здійснення інших заходів, спрямованих на розвиток судової експертизи [15].

В переліку повноважень Координаційної ради нічого не зазначено про координацію стандартизації у сфері судово-експертної діяльності.

З огляду на реалії української дійсності, пов'язані з прямим застосуванням збройної сили проти України, активізацією євроінтеграційного та євроатлантичного процесів, іншими чинниками, існує потреба в усесторонньому дослідженні міжнародних стандартів у сфері судово-експертної діяльності [4].

Сучасні знання про стандартизацію у сфері судово-експертної діяльності як системної діяльності, що включає функціонування власного інструментарію (валідації експертних методик, сертифікації компетентності експертів та мето-

дичних матеріалів, впровадження системи менеджменту якості), інтегрованого в технологію експертного провадження, що здійснюється відповідно до законодавства про судово-експертну діяльність, формувалися протягом багатьох десятиліть та їх рівень визначається науковими досягненнями багатьох науковців та практиків у галузі судової експертизи, менеджменту якості, метрології, медицини, а також деяких галузей економіки.

Нині Міжнародним технічним комітетом ТК 272 «Судова експертиза» (TC 272 «Forensic sciences») під егідою ISO (ISO) – міжнародної організації зі стандартизації – розробляється серія стандартів, присвячених системі управління якістю.

Київський науково-дослідний інститут судових експертиз Міністерства юстиції України (далі – КНДІСЕ) ініціював створення технічного комітету стандартизації «Судова експертиза» з метою запровадження системи національних стандартів у сфері судово-експертної діяльності, у тому числі гармонізованих із міжнародними та європейськими стандартами [20]. Результатом проведеної КНДІСЕ роботи стало видання Національним органом стандартизації, функції якого виконує ДП «УкрНДНЦ», наказу від 07.05.2018 № 125 про створення Технічного комітету стандартизації 192 (далі – ТК 192) «Судова експертиза» із покладенням функцій секретаріату на КНДІСЕ. Наказом від 19.06.2018 № 175 затверджено Положення про ТК 192 «Судова експертиза» [19]. Сфера діяльності створеного ТК 192 «Судова експертиза» відповідає сфері діяльності ISO/TC 272 та CEN/TC 419 та враховує принцип дзеркальності створення національних технічних комітетів стандартизації [20].

Метою створення ТК 192 «Судова експертиза» є розроблення національних стандартів, у тому числі, гармонізованих з міжнародними стандартами у сфері судових експертиз, які сприятимуть організаційному та методичному забезпеченню, єдиному підходу в роботі з речовими доказами, проведенні судових експертиз, єдності вимірювань, технічної та інформаційної сумісності, порівнянності результатів досліджень, проведення робіт з уніфікації у сфері судово-експертної діяльності, тощо [20].

До складу ТК 192 входять 23 колективних і 5 індивідуальних членів, серед яких державні науково-дослідні експертні установи Міністерства юстиції України, Міністерства охорони здоров'я, експертні служби Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України та Державної прикордонної служби України, тощо [20].

ТК 192 розроблено наступні проекти національних нормативних документів, які прийнято в якості ДСТУ:

- ДСТУ ISO 18385:2019 «Мінімізація ризику забруднення продукції, використовуваної для збирання, зберігання, аналізування біологічного матеріалу в криміналістичних цілях, ДНК людини (ISO 18385:2016, IDT)»;

- ДСТУ ISO 21043-1:2021 «Криміналістика. Частина 1. Терміни та визначення (ISO 21043-1:2018, IDT)»;

- ДСТУ ISO 21043-2:2021 «Виявлення, фіксування, вилучання, транспортування та зберігання об'єктів (ISO 21043-2:2018, IDT)»;

- ДСТУ 9135 «Судова біологічна експертиза. Молекулярно-генетичні дослідження. Терміни та визначення понять»;

- ДСТУ 9168 «Судова експертиза зброї. Терміни та визначення понять», тощо [20].

Проведений аналіз рішень Координаційної ради від 28.01.2021, 28.01.2022, 30.09.2022, 28.04.2023, 17.08.2023, 07.03.2024 підтвердив переважну їх більшість щодо рекомендацій:

- використання методик, які пройшли атестацію, рекомендовані рішеннями наукових рад державних спеціалізованих установ до впровадження в експертну практику та підлягають державній реєстрації шляхом внесення їх до Реєстру методик проведення судових експертиз;

- припинення застосування деяких методик проведення судових експертиз шляхом їх виключення з Реєстру методик проведення судових експертиз;

- використання в експертній практиці науково-технічної літератури та програмних продуктів [3].

Слід також враховувати те, що роль судової експертизи продовжує зростати у системі правового регулювання та правозастосування у суспільстві. З появою нових суспільних відносин, технологій виробництва та сфер споживання інформаційне поле доказування за всіма категоріями справ весь час розширюється та ускладнюється [9].

Пропонується до повноважень Координаційної ради додати наступні:

- проведення аналізу стану справ та причин виникнення проблем у процесі реалізації державної політики у сфері судово-експертної діяльності;

- вироблення пропозицій щодо визначення загальних підходів до науково-методичного забезпечення судово-експертної діяльності, професійного навчання та спеціалізації експертів;

- координація стандартизації у сфері судово-експертної діяльності;

- розробка науково обґрунтованих стандартів експертних методик для всіх класів (видів) судових експертиз;

- здійснення контролю за виконанням рішень Координаційної ради.

В Положенні про Координаційну раду з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України не визначені завдання та права Координаційної ради.

Основними завданнями Координаційної ради пропонується зазначити наступні:

- сприяння координації дій міністерств та інших державних органів, до сфери управління яких належать державні спеціалізовані установи, що здійснюють судово-експертну діяльність, та судові експерти, які не є працівниками державних спеціалізованих установ;

- визначення шляхів, механізмів та способів вирішення проблемних питань, що виникають у процесі реалізації державної політики у сфері судово-експертної діяльності;

- підготовка пропозицій щодо формування та реалізації державної політики у сфері судово-експертної діяльності

- удосконалення законодавства та нормативно-правової бази у сфері судово-експертної діяльності;

- розробка єдиних підходів до науково-методичного забезпечення судово-експертної діяльності, включаючи впровадження сучасних прийомів та методів проведення експертних досліджень;

– розробка єдиних підходів щодо визначення рівня кваліфікації судових експертів;

– розробка рекомендацій щодо підготовки кадрів у галузі судово-експертної діяльності, професійної перепідготовки та підвищення їх кваліфікації.

Пропонується визначити наступні права Координаційної ради:

– отримувати в установленому порядку від центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій інформацію, необхідну для виконання покладених на неї завдань;

– залучати до участі у своїй роботі представників центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій (за погодженням з їх керівниками), а також незалежних експертів (за згодою);

– утворювати у разі потреби для виконання покладених на неї завдань постійні або тимчасові робочі групи, визначати повноваження та порядок роботи цих груп;

– організовувати проведення конференцій, семінарів, нарад та інших заходів;

– залучати для участі у роботі Координаційної ради представників державних органів, громадських об'єднань, інших організацій, а також науковців, експертів та фахівців у галузі судово-експертної діяльності (за їх згодою).

У Положення про Координаційну раду з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України нічого не зазначено щодо планування роботи: період, на який складається план (на рік); підстави (на підставі пропозицій, що надійшли від членів); порядок складання, розгляду на засіданнях, затвердження плану.

Відповідно до чинної редакції Положення про Координаційну раду з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України рішення Координаційної ради мають рекомендаційний характер [15]. Зважаючи на надані в даному дослідженні пропозиції необхідно закріпити обов'язковість для виконання рішень Координаційної ради, прийнятих в межах її компетенції, представленими в ній зацікавленими органами.

Засідання Координаційної ради повинні сприяти налагодженню зв'язків у сфері судово-експертної діяльності, підвищенню ефективності боротьби зі злочинністю на основі активного використання сучасних методів і засобів судової експертизи і криміналістики [7].

Недосконалість чинного законодавства, яким регулюється судово-експертна діяльність, є вагомим фактором, що гальмує розвиток. Нині цей напрям потребує вдосконалення та системного реформування з урахуванням міжнародних європейських стандартів і сучасних досягнень науки та техніки [6]. Адже прихильність єдиним стандартам забезпечує можливість постійного вдосконалення [22]. Саме тому завжди на часі слова Min Shen та Duarte Nuno Vieira, які вони зробили своїм професійним кредо: «Ми віримо, що завжди можна винайти майбутнє, яке навіть краще за теперішнє і за яке варто боротися» [21].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Відповідно до сучасної концепції розвитку судово-експертної діяльності, очевидно є необхідність упровадження єдиних механізмів проведення експертиз з метою забезпечення

єдності вимог, методичного забезпечення, тощо. Саме тому запропоновані суттєві зміни до Положення про Координаційну раду з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України щодо формування складу Координаційної ради, розширення її повноважень, визначення завдань та прав.

Звернено увагу на обмеження права судових експертів, які не є працівниками державних спеціалізованих установ та членами громадських організацій судових експертів, бути обраним до складу Координаційної ради. Зазначено про вирішення цієї проблеми шляхом запровадження представництва від органу самоврядування судових експертів, та відповідно про необхідність прийняття закону, що враховуватиме питання самоврядування судових експертів.

У Положенні про Координаційну раду з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України не визначені повноваження голови, відповідального секретаря та членів Координаційної ради. Запропоновано переліки повноважень голови, відповідального секретаря та членів Координаційної ради. Зазначено про невідповідність термінології Положення про Координаційну раду з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України Закону України «Про судову експертизу».

При формуванні складу Координаційної ради та в її діяльності слід враховувати те, що гендерний вимір повинен стати невід'ємною складовою процесу розробки, реалізації, моніторингу, оцінки політики та діяльності у сфері судово-експертної діяльності.

Проаналізовано повноваження Координаційної ради. Вказано на те, що у переліку повноважень Координаційної ради нічого не зазначено про координацію стандартизації у сфері судово-експертної діяльності. Надані пропозиції з доповнення повноважень Координаційної ради.

Зазначено про необхідність планування роботи Координаційної ради – визначення періоду, на який складається план; підстав; порядку складання, розгляду на засіданнях, затвердження плану. Запропоновано закріпити обов'язковість для виконання рішень Координаційної ради, прийнятих в межах її компетенції, представленими в ній зацікавленими органами.

За наслідками проведеного дослідження слід зазначити, що для цілей судочинства, особливо кримінального, при провадженні судово-експертних досліджень будь-якими експертами повинні застосовуватися виключно стандартизовані єдині науково обґрунтовані та емпірично апробовані методики. Ця проблема на тлі її актуальності для правозастосовчої практики потребує окремого ґрунтового дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Агапова О. В. Щодо необхідності розробки концепції розвитку сфери експертного забезпечення правосуддя в Україні. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право». 2020. № 29. С. 162-168. DOI: <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2020-29-21>
2. Дуфенюк О. М. Забезпечення судово-експертної діяльності у кримінальному провадженні: системна парадигма. Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Юридичні науки. 2019. 8. DOI: <https://doi.org/10.36477/2616-7611-2019-08-18>

3. Інформація про роботу Координаційної ради з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України : веб-сайт. URL: https://minjust.gov.ua/legal_expertise/info_coordination_council_on_forensic_problems_at_the_ministry_of_justice_of_ukraine (дата звернення: 27.04.2024).

4. Коваленко М., Мартиненко Н. Основні принципи правового регулювання у сфері обробки геномної інформації людини в контексті імплементації міжнародно-правових норм до національного законодавства. *Теорія та практика державного управління*. 2022. Вип. 2 (75). С. 22-38. <http://doi.org/10.26565/1727-6667-2022-2-02>

5. Кузьменко О. В., Омельчук Л. В. Здійснення судово-експертної діяльності у кримінальному провадженні: міжнародний досвід. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету Серія Право*. 2023. Випуск 79: частина 2. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.79.2.38>

6. Martynenko N. The state of research into the problems of public administration in the field of forensic expert activity. *Public Administration and Regional Development*. 2023. № 20. С. 492-522. <https://doi.org/10.34132/pard2023.20.10>

7. Martynenko, N. The system of public administration entities in the field of forensic expert activity: concept, status, powers, subordination and coordination. *International Journal of Innovative Technologies in Economy*. 2023, 2 (42). https://doi.org/10.31435/rsglobal_ijite/30062023/7997

8. Мартиненко Н. Щодо питання самоврядування судових експертів. Конституційний вимір українського цивілізаційного вибору : матеріали IV-го Конгресу парламентаристів до Дня Конституції України (Київ, 28 черв. 2023 р.) / за заг. ред. Л. Г. Комахи, В. А. Гошовської. Київ : Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2023. С. 51-54. URL: <https://ipacs.knu.ua/pages/dop/273/files/da0ed2fb-3d14-439a-9939-f48ea7aefb34.pdf> (дата звернення: 27.04.2024).

9. Martynenko, N.; Domin, D. (ed.) *An innovative approach to creating a list of types of forensic examinations and expert specialties*. Expert assessments in decision making: risks and safety. Tallinn: Scientific Route OÜ. 2023. Pp. 5-35. doi: <https://doi.org/10.21303/978-9916-9850-2-1.ch1>

10. Martynenko N. The mechanism for ensuring gender equality in the field of forensic expertise: a balanced gender policy. *Balkan Social Science Review*. 2024. Vol. 23. Pp. 67-87. <https://doi.org/10.46763/BSSR242323067m>

11. Martynenko N. Areas of modernization of the system of training and certification of forensic experts in Ukraine based on the adaptation of foreign experience, *Forensic Sciences Research*. 2024, owae033. <https://doi.org/10.1093/fsr/owae033>

12. Моніторинговий звіт 2023 / Міністерство юстиції України. Директорат правосуддя та кримінальної юстиції / за відпов. ред. к.ю.н. О. М. Олійника. Київ, 2024. 383 с. URL: <https://minjust.gov.ua/files/general/2024/02/22/20240222084437-42.pdf> (дата звернення: 27.04.2024).

13. Нестор Н. В. Поняття стандартизації судово-експертної діяльності. Міжвідомчий науково-методичний збірник «Криміналістика і судова експертиза». 2019. Випуск 64. С. 68-77. DOI: <https://doi.org/10.33994/kndise.2019.64.04>

14. Про судову експертизу: Закон України від 25 лютого 1994 р. № 4038-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> (дата звернення: 27.04.2024).

15. Про затвердження Положення про Координаційну раду з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України: постанова Кабінету Міністрів України від 16.11.1994 р. № 778. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/778-94-%D0%BF#Text> (дата звернення: 27.04.2024).

16. Про невідкладні заходи з проведення реформ та зміцнення держави: Указ Президента України від 08.11.2019 № 837/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/837/2019#Text> (дата звернення: 27.04.2024).

17. Розроблення експертних методик: зміст, структура, оформлення (з урахуванням міжнародних стандартів, прийнятих в Україні) : метод. рек. / О. Г. Рувін та ін. Київ : КНДІСЕ, 2021. 102 с.

18. Рувін О. Г., Полтавський А. О. Удосконалення нормативного забезпечення функціонування методик проведення судових експертиз: від планування до припинення застосування. Криміналістика і судова експертиза. 2022. Вип. 67. С. 10-18. DOI: <https://doi.org/10.33994/kndise.2022.67.02>

19. Слободян Я. І. Методики проведення судових експертиз: проблемно-орієнтовальний аналіз. Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). 2013. 1(29). С. 265–272.

20. Технічний комітет 192 «Судова експертиза». Київський науково-дослідний інститут судових експертиз Міністерства юстиції України. URL: <https://kndise.gov.ua/tehnichnyj-komitet-192-sudova-ekspertyza/> (дата звернення: 27.04.2024).

21. Duarte Nuno Vieira , Min Shen. Forensic Sciences Research: From Dream to Reality. *Forensic Sciences Research*. Volume 2, Issue 1, March 2017, Page 1. DOI: <https://doi.org/10.1080/20961790.2017.1292990>

22. McAndrew W.P., Speaker P.J., Houck M.M. Interpol review of forensic management, 2019–2022. *Forensic Sci Int Synerg*. 2023 Jan 6;6:100301. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.fsisyn.2022.100301>

Стаття надійшла до редакції 28.04.2024

Стаття рекомендована до друку 20.05.2024

Nataliia Martynenko, Ph.D. in the field of Public Management and Administration, Associate Professor of the Department of Political Sciences and Law, Kyiv National University of Construction and Architecture, Povitroflotskyi Avenue 31. Kyiv 03037, Ukraine;
Doctoral student of the Department of Economic Policy and Management Educational and Scientific Institute "Institute of Public Administration" V. N. Karazin Kharkiv National University, 4 Svobody Sq., Kharkiv, 61022, Ukraine
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3234-0689> e-mail: natalmartynenko@gmail.com

COORDINATION COUNCIL ON THE PROBLEM OF FORENSIC EXPERTISE UNDER THE MINISTRY OF JUSTICE OF UKRAINE: COMPOSITION, TASKS, AUTHORITIES, RIGHTS

Abstract. In order to improve and establish uniformity in the scientific and methodological provision of forensic examinations, significant changes have been proposed to the Regulations on the Coordination Council on Forensic Examination Problems under the Ministry of Justice of Ukraine regarding the composition of the Coordination Council, expansion of its powers, definition of tasks and rights.

Differences in the terminology of the Law of Ukraine "On Forensic Expertise" and the Regulations on the Coordinating Council on Forensic Expertise Issues under the Ministry of Justice of Ukraine are noted.

Attention was drawn to the limitation of the right of judicial experts, who are not employees of state specialized institutions and members of public organizations of judicial experts, to be elected to the Coordinating Council, which can be solved by introducing representation from the self-governing body of judicial experts. The need to adopt a law that will take into account the issue of self-governance of judicial experts is noted.

It is noted that the Regulations on the Coordinating Council on Forensic Expertise Issues under the Ministry of Justice of Ukraine do not specify the powers of the chairman, executive secretary and members of the Coordinating Council. Lists of powers of the chairman, executive secretary and members of the Coordination Council are proposed.

It is pointed out the need to take into account the fact that the gender dimension should become an integral part of the process of development, implementation, monitoring, evaluation of policies and activities in the field of forensic expert activity when forming the composition of the Coordination Council and in its activities.

The powers of the Coordination Council have been analyzed. It is pointed out that the list of powers of the Coordinating Council does not mention the coordination of standardization in the field of forensic expertise. It is proposed to supplement the powers of the Coordination Council with the following: analysis of the state of affairs and the causes of problems in the process of implementing state policy in the field of forensic expert activity; development of proposals for determining general approaches to scientific and methodological support of forensic expert activity, professional training and specialization of experts; development of scientifically based standards of expert methods for all classes (types) of forensic examinations, etc.

The need to plan the work of the Coordinating Council is indicated – defining the period for which the plan is drawn up; grounds; order of drawing up, consideration at meetings, approval of the plan.

It is proposed to enshrine in the Regulations on the Coordinating Council on Forensic Expertise Issues under the Ministry of Justice of Ukraine the obligation to implement the decisions of the Coordinating Council, made within its competence, by the interested bodies represented in it.

Keywords: *public administration in the field of forensic expertise, subjects of forensic expertise, Coordinating Council on Forensic Expertise Issues, unified scientific and methodological approaches to forensic expertise, standardization of forensic expertise.*

In cites: Martynenko, N. V. (2024). Coordination Council on the Problem of Forensic Expertise under the Ministry of Justice of Ukraine: Composition, Tasks, Authorities, Rights. *Theory and Practice of Public Administration*, 1 (78), 20–35. <http://doi.org/10.26565/1727-6667-2024-1-02> [in Ukrainian].

REFERENCES:

1. Agapova, O. V. (2020). Concerning the need to develop a concept for the development of the sphere of expert justice provision in Ukraine. *The Journal of V.N. Karazin Kharkiv National University. Series Law*, 29, 162-168. <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2020-29-21> [in Ukrainian].
2. Dufenyuk, O. M. (2019). Provision of forensic expert activity in criminal proceedings: systemic paradigm. *Bulletin of the Lviv University of Trade and Economics. Legal sciences*, 8. DOI: <https://doi.org/10.36477/2616-7611-2019-08-18> [in Ukrainian].
3. Information on the work of the Coordinating Council on Forensic Expertise Issues at the Ministry of Justice of Ukraine: website. URL: https://minjust.gov.ua/legal_expertise/info_co-

ordination_council_on_forensic_problems_at_the_ministry_of_justice_of_ukraine (date of application: 27.04.2024).

4. Kovalenko, M. & Martynenko, N. (2022). Basic principles of legal regulation in the field of human genomic information processing in the context of implementation of international legal norms to national legislation. *Theory and practice of public administration*, 2 (75), 22-38. DOI: <http://doi.org/10.26565/1727-6667-2022-2-02> [in Ukrainian].

5. Kuzmenko, O. V. & Omelchuk, L. V. (2023). Implementation of forensic expert activity in criminal proceedings: international experience. *Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University Law Series*, 79, part 2. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.79.2.38> [in Ukrainian].

6. Martynenko, N. (2023). The state of research into the problems of public administration in the field of forensic expert activity. *Public Administration and Regional Development*. 20. 492-522. <https://doi.org/10.34132/pard2023.20.10> [in Ukrainian].

7. Martynenko, N. (2023). The system of public administration entities in the field of forensic expert activity: concept, status, powers, subordination and coordination. *International Journal of Innovative Technologies in Economy*, 2(42). https://doi.org/10.31435/rsglobal_ijite/30062023/7997 [in Ukrainian].

8. Martynenko, N. (2023). Regarding the issue of self-governance of judicial experts. *The constitutional dimension of the Ukrainian civilizational choice: materials of the 4th Congress of Parliamentarians for the Day of the Constitution of Ukraine* (Kyiv, June 28, 2023) / by general ed. L. G. Komakhy, V. A. Goshovskaya. Kyiv: Educational and Scientific Institute of Public Administration and Civil Service of Taras Shevchenko Kyiv National University, 51-54. URL: <https://ipacs.knu.ua/pages/dop/273/files/da0ed2fb-3d14-439a-9939-f48ea7aefb34.pdf> (date of application: 27.04.2024) [in Ukrainian].

9. Martynenko, N. & Domin, D. (ed.) (2023). *An innovative approach to creating a list of types of forensic examinations and expert specialties*. Expert assessments in decision making: risks and safety. Tallinn: Scientific Route OÜ. 5-35. doi: <https://doi.org/10.21303/978-9916-9850-2-1.ch1> [in English].

10. Martynenko, N. (2024). The mechanism for ensuring gender equality in the field of forensic expertise: a balanced gender policy. *Balkan Social Science Review*. 23. 67-87. <https://doi.org/10.46763/BSSR242323067m> [in Ukrainian].

11. Martynenko, N. (2024). Areas of modernization of the system of training and certification of forensic experts in Ukraine based on the adaptation of foreign experience. *Forensic Sciences Research*, owae033. <https://doi.org/10.1093/fsr/owae033> [in Ukrainian].

12. Monitoring report 2023 / Ministry of Justice of Ukraine. Directorate of Justice and Criminal Justice / by the resp. ed. candidate of science O. M. Oliynyka. Kyiv, 2024. 383. URL: <https://minjust.gov.ua/files/general/2024/02/22/20240222084437-42.pdf> [in Ukrainian] (date of application: 27.04.2024) [in Ukrainian].

13. Nestor N.V. (2019). The concept of standardization of forensic expert activity. *Interdepartmental scientific and methodical collection «Criminal studies and forensic examination»*, 64. URL: <https://doi.org/10.33994/kndise.2019.64.04> [in Ukrainian].

14. On forensic examination: Law of Ukraine № 4038-XII (1994, February 25). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> (date of application: 27.04.2024) [in Ukrainian].

15. On the approval of the Regulations on the Coordinating Council on Forensic Expertise Issues at the Ministry of Justice of Ukraine: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated November 16, 1994 № 778. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/778-94-%D0%BF#Text> (date of application: 27.04.2024) [in Ukrainian].

16. On urgent measures to carry out reforms and strengthen the state: Decree of the President of Ukraine dated November 8, 2019 № 837/2019. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/837/2019#Text> (date of application:27.04.2024) [in Ukrainian].

17. Development of expert methods: content, structure, design (taking into account international standards adopted in Ukraine): method. rec. / O. G. Ruvyn and others. Kyiv: KNDISE, 2021. 102 p. [in Ukrainian].

18. Ruvyn, O. G. & Poltavskyi, A. O. (2022). Improvement of regulatory support for the functioning of methods of conducting forensic examinations: from planning to termination of use. *Forensics and forensic examination*, 67 [in Ukrainian].

19. Slobodian, Ya. I. (2013). Methods of conducting forensic examinations: problem-oriented analysis. *Fight against organized crime and corruption (theory and practice)*, 1 (29), 265–272 [in Ukrainian].

20. Technical committee 192 “Forensic examination”. Kyiv Research Institute of Forensic Examinations of the Ministry of Justice of Ukraine: website. URL: <https://kndise.gov.ua/tehnichnyj-komitet-192-sudova-ekspertyza/> (date of application: 27.04.2024) [in Ukrainian].

21. Duarte, Nuno Vieira, Min Shen. (2017). Forensic Sciences Research: From Dream to Reality. *Forensic Sciences Research*, 2, Issue 1, March 2017, Page 1, <https://doi.org/10.1080/20961790.2017.1292990> [in English].

22. McAndrew, W. P, Speaker, P. J, & Houck, M. M. (2023). Interpol review of forensic management, 2019-2022. *Forensic Sci Int Synerg.* Jan 6;6:100301. <https://doi.org/10.1016/j.fsi-syn.2022.100301> [in English].

The article was received by the editors 28.04.2024

The article is recommended for printing 20.05.2024